

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE  
nr 15/1980-81 med anledning av ltm. Roald  
Karlssons m.fl. hemställningsmotion till  
landskapsstyrelsen om åtgärder för att vid  
kommunalbeskattningen medge avdrag för  
bostads- och andra investeringslån i samband  
med återflyttning till landskapet.

Landstinget har över nämnda motion inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört byråchefen Jarl Lindqvist, vördsamt anföra följande.

I hemställningsmotionens kläm föreslås att åtgärder skulle vidtagas för att möjliggöra avdrag för amortering av bostads- och andra investeringslån i samband med återflyttning till landskapet. Såsom motiv för det föreslagna avdraget anförs bland annat landstingets beslut den 11 september 1980 att hemställa hos landskapsstyrelsen att i brådskande ordning som en första åtgärd i syfte att stimulera återflyttning till landskapet bereda möjlighet att vid kommunalbeskattningen göra avdrag för amorteringar av studielån. Med hänvisning till detta landstingsbeslut anför motionärerna dessutom : "Eftersom den åtgärden endast skulle beröra ungdomar med studielån, borde i rättvisans namn även ungdomar i praktiska yrken som vill återflytta till Åland åtnjuta liknande förmåner, exempelvis avdrag på amortering av bostadslån eller lån för anskaffning av maskiner för etablering i landskapet". Trots avsikten att öka rättvisan mellan personer som skulle beviljas det avdrag som avses i landstingsbeslutet och ungdomar i "praktiska yrken" föreslås det inte i hemställningsmotionen att det där avsedda avdraget skulle gälla enbart personer i "praktiska yrken". Härigenom skulle de eventuella orättvisorna kvarstå oförändrade eftersom även återflyttande personer med studielån behöver bostad och kan tänkas anskaffa maskiner för att etablera sig i landskapet.

Förutom de principiella invändningar som kan uppställas mot att amorteringar av lån skulle vara avdragbara vid beskattningen önskar utskottet framhålla att investeringar i maskiner och vissa andra liknande tillgångar redan är avdragbara enligt gällande skatterättsliga principer på grund av de årliga avskrivningar som får göras.

De av motionärerna föreslagna avdragen skulle, om inte en alltför snäv tidsram uppställdes för deras tillåtlighet, innebära en betydande förmån för dem som skulle komma i åtnjutande därav. Avdragen torde därför kunna stimulera till återflyttning till landskapet. Enligt utskottets uppfattning tordet det dock även leda till att personer flyttar bort från Åland med avsikt att senare återflytta för att komma i åtnjutande av ifrågavarande avdrag.

Utskottet anser även att de av motionärerna föreslagna avdragen skulle innebära orättvisa gentemot övriga i landskapet redan bosatta personer.

Med anledning av det ovan sagda har utskottet efter omröstning (3-2) beslutat föreslå att hemställningsmotionen skulle förkastas. Minoriteten bestående av ledamöterna Roald Karlsson och Söderholm reserverar sig mot utskottets beslut. Skriftlig reservation bifogas.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta föreliggande hemställningsmotion.

Mariehamn den 3 februari 1981

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Bjarne Björklund  
ordförande

Lars Karlsson  
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordföranden Björklund, viceordföranden Lönn samt ledamöterna Roald Karlsson och Söderholm.

## RESERVATION

När det gäller utflyttningen av ålänningar till t.ex. Sverige kan vi knappast åstadkomma någon enskild åtgärd som skulle kunna vända den negativa trenden. Enighet förefaller dock råda om behovet av ett totalpaket, innehållande en rad samverkande åtgärder.

Det är dock verklighetsfrämmande att kräva ett initiativtagare till enstaka åtgärder i stället borde ha producerat totallösningar, till ett såhär omfattande problem.

De åtgärder som på senare tider föreslagits har visserligen varit av rätt ringa betydelse - när man betraktat dem enskilt. Med det begränsade motivet har de också förfallit. Men, man borde av politiska beslutsfattare kunna fordra en viss förmåga att kunna bedöma de förväntade effekterna av flera åtgärder, även om de inte ingår i något "paket". Och även om ytterligare åtgärder behövs innan det önskade slutresultatet står klart.

Förutom de enskilda åtgärdernas verkan, har det en klart positiv, psykologisk effekt, att de utflyttade får klart för sig att de folkvalda gör någonting konkret för att få tillbaka skolade, erfarna, arbetsföra personer som skall bygga vidare på ett livsdugligt samhälle. Man hör ofta utflyttade säga att de kan tänka sig att ta en ev. standardsänkning, bara de "får komma hem igen", och leva här under betryggande förhållanden.

En klart negativ psykologisk faktor i det långaloppet, är säkert konstaterandet att politikerna förkastar det ena välmenande förslaget efter det andra i den här saken. Sammantaget kunde de förkastade förslagen kanske ha kunnat få lika positiva effekter om de godkänkts och bekantgjorts, som ett "stimulanspaket". Inga andra samhällsgrupper har heller fått sina existensvillkor förbättrade med en gång, i ett totalpaket. De har utvecklats och kompletterats efter hand.

I motionen (hemst.mot nr 18) föreslås möjlighet till avdrag för låneamortering i samband med återinflyttning.

Föreslås därför att utskottet tar fasta på formuleringen i samband med, och godkänner amorteringsavdragen f ö r d e t å r, inflyttningen sker. En form av "återkomstpremie". Därefter jämföras de återinflyttade med övriga på Åland bosatta. Om utskottet inte kan omfatta detta förslag, ber undertecknad att få reservera sig mot förkastandena.

Mariehamn den 22/1, 1981.

*Ray Söderholm*  
Ray Söderholm

*Roald Karlsson*  
Roald Karlsson.